

O‘ZBEK TILIDAN XITOIY TILIGA SIYOSIY MATNLAR TARJIMASI
XUSUSIYATLARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7352560>

VAHABOV Suhrob

Ilmiy maslahatchi: f.f.d., DSc Hashimova S.A.

This article is devoted to the study of the peculiarities of the translation of political vocabulary and terminology from Uzbek into Chinese

Bevosita siyosiy matnlarni o‘zbek tilidan xitoy tiliga tarjima qilish masalasiga kelsak, bu jarayon ham ushbu ikki tilning grammatik tizimi, sintaktik qurilishi, leksik birliklari kabi lisoniy bilimlar hamda davlatlarda mavjud siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy-siyosiy, moliyaviy, madaniy, ekologik vaziyatlar, ular borasidagi yangi axborotlar to‘g‘risida doimiy ravishda xabardor bo‘lishi singari g‘ayrilisoniy bilimlarni talab qiladi. O‘zbekiston siyosiy hayoti borasida nafaqat xitoy tiliga, balki boshqa tillarga ham mazmun-mohiyat jihatidan bajarilgan noto‘g‘ri tarjima, davlatimizga nisbatan noto‘g‘ri fikr va xulosalarni yuzaga keltiradi. Shu sababli, muqobili mavjud bo‘lmagan milliy o‘ziga xos siyosiy terminlarni o‘zbek tilidan xitoy tiliga tarjimada to‘g‘ri, aniq yetkazib berilishi jiddiy oqibatlardan xalos etadi. Siyosiy tarjima faoliyatida polisemantik xususiyatga ega xitoy tilidagi leksik birliklarni tanlash singari vazifalar bilan ish olib borish bir oz murakkab masala. Misol uchun ruscha-xitoycha lug‘atlardan “islohot”, “isloh etish” so‘zining tarjimasini ko‘rsak, 变革 *biange*, 改革 *gaige*, 改造 *gaizao*, 革命 *geming*, 革新 *gexin*¹ kabi isloh etish mazmuniga ega beshta so‘z bilan ifodalanadi. Mazkur so‘z biz qo‘llamoqchi bo‘layotgan vaziyatga muvofiq keladimi yo yo‘q, shu tanlov jarayoni bizni boshi berk ko‘chaga olib kiradi. Ushbu so‘zlarni ba‘zi so‘zlar bilan birlashtirib so‘z birikmasi yasab bo‘lsa, ba‘zilari bilan esa buning imkoni yo‘q. Masalan, isloh etish mazmuniga ega so‘zlarning boshqa so‘zlar bilan qo‘llana olish yoki qo‘llana olmasligi borasida bir nechta misollar ko‘rib chiqamiz:

❖ Siyosiy islohot

政治变革 *zhengzhi biange* – to‘g‘ri

政治改革 *zhengzhi gaige* – to‘g‘ri

政治改造 *zhengzhi gaizao* – xato

政治革命 *zhengzhi ge ming* – to‘g‘ri

政治革新 *zhengzhi gexin* – xato

❖ Texnikani isloh etish

技术变革 *jishu biange* – xato

技术改革 *jishu gaige* – xato

技术改造 *jishu gaizao* – to‘g‘ri

技术革命 *jishu ge ming* – to‘g‘ri

技术革新 *jishu gexin* – to‘g‘ri

❖ Xitoy Xalq Respublikasi “ochiq eshiklar” siyosatini olib bormoqda.

¹ 孙德金. HSK 词汇攻关 (初、中等)。 – 北京：北京语言大学出版社，2003 年. 第12, 217页

中国实行变革开放政策 *Zhongguo shixing biange kaifang zhengci – xato*
中国实行改革开放政策 *Zhongguo shixing gaige kaifang zhengci – to'g'ri*
中国实行改造开放政策 *Zhongguo shixing gaizao kaifang zhengci – xato*
中国实行革命开放政策 *Zhongguo shixing geming kaifang zhengci – xato*
中国实行革新开放政策 *Zhongguo shixing gexin kaifang zhengci – xato*

Yuqoridagi so'zlar isloh etish mazmuniga ega bo'lsada ularning o'ziga xos bo'lgan tub ma'nolari mavjud. 变革 *biange* – o'zgartirgan holda isloh etish, 改革 *gaige* – islohot faoliyati, 改造 *gaizao* – qayta qurish, 革命 *geming* – inqilob, 革新 *gexin* – yangilash. Mana shu ma'nolaridan kelib chiqqan holda mos so'zlarni tanlab yoki so'zlarga muvofiq tarzda qo'plab so'z birikmalarini hosil qilish mumkin. Siyosiy matnlardan misol:

Jinoyat-ijroiya kodeksiga kiritilgan o'zgartirishlar mahkumlarning jazoni o'tash sharoitlarini yaxshiladi.

对刑事感化法律的修改, 极大地改善了服刑人员的服刑条件。 *Dui xingshi ganhua falu de xiugai, jida de gaishan le fuxing renyuan de fuxing tiaojian.*

Yana bir misol, zarar keltirmoq, putur yetkazmoq so'zining xitoy tilida 3 ta ma'nodosh so'zlari 破坏 *pohuai*, 损坏 *sunhuai*, 损害 *sunhai*² so'zlari mavjud. Ular ham ayrim so'zlar bilan birika oladi, ayrimlari bilan esa yo'q.

❖ Atrof-muhitni zararlantirmoq

破坏环境 *pohuai huanjing – to'g'ri*

损坏环境 *sunhuai huanjing – xato*

损害环境 *sunhai huanjing – xato*

❖ Manfaatlarga putur yetkazmoq

破坏利益 *pohuai liyi – xato*

损坏利益 *sunhuai liyi – xato*

损害利益 *sunhai liyi – to'g'ri*

❖ Jamoat mulkiga zarar yetkazmoq

破坏公物 *pohuai gongwu – to'g'ri*

损坏公物 *sunhuai gongwu – to'g'ri*

损害公物 *sunhai gongwu – xato*

Siyosat sohasi qonunlarsiz mavjud bo'la olmaydi. Shu o'rinda qonunchilikka aloqador sinonimik qatorni tashkil qiluvchi 法案 *fa'an*, 法令 *faling*, 法律 *falü*, 法制 *fazhi*, 规律 *guilü*³ so'zlar tahlilini amalga oshirsak.

1) “qonun loyihasi” – mamlakatning qonunchilik organi muhokamasiga taqdim etiladigan qonun, qaror masalalaridagi loyiha bo'lib, xitoy tilida 法案 *fa'an* so'zi bilan ifodalanadi. 法 *fa* “qonuniy” va 案 *an* “loyiha” so'zlaridan yasalgan.

2) “farmoyish”, “qaror” – siyosiy hukumat organlarining chiqaradigan farmon, qarorlari hisoblanib, xitoy tilida 法令 *faling* so'zi bilan ifodalanadi. 法 *fa* “qonuniy” va 令 *ling* “buyruq” so'zlaridan yasalgan.

3) “qonun” – mamlakat hokimiyatining oliy qonunchilik organi tomonidan belgilangan tartibda qabul qilingan va oliy yuridik kuchga ega bo'lgan me'yoriy rasmiy hujjatdir. Xitoy tilida 法律 *falü* so'zi bilan ifodalanib, 法 *fa* “qonuniy” va 律 *lü* “qonun, kodeks” so'zlaridan yasalgan. Siyosiy matnlardan misol:

“Ming afsuski, o'zimiz yaxshi qonunlar yaratamiz-u, o'zimiz ularga qat'iy rioya qilmaymiz”.

² 孙德金. HSK 词汇攻关 (初、中等)。 – 北京: 北京语言大学出版社, 2003 年. 第225, 235页。

³ 孙德金. HSK 词汇攻关 (初、中等)。 – 北京: 北京语言大学出版社, 2003 年. 第58页。

非常遗憾的是，我们制订了很好的法律，自己却违反了这些法律。 *Feichang yihan de shi, women zhiding le hen hao de falü, ziji que weifan le zhe xie falü.*

4) “qonunchilik” – qonunlarni qabul qilish, bekor qilishva o’zgartirish bo’yicha davlat hukumati oliy organlarining faoliyati. Xitoy tilida 法制 *fazhi* so’zi bilan ifodalanib, 法 *fa* “qonun” va 制 *zhi* (制度 *zhidu*) “tizim” so’zlaridan yasalgan. Siyosiy matndan misol keltiramiz:

Shuni ta’kidlash lozimki, qonunchilikda odil sudlovni amalga oshirish shakllaridan biri – yarashuv institutining joriy etilishi qonuniylikni mustahkamlashda ijobiy omil bo’ldi.

在加强法制方面，一个重要的、值得肯定的事实就是调解机制进行司法审判的形式被纳入了法律之中。 *Zai jiaqiang fazhi fangmian, yi ge zhongyao de, zhide kending de shishi jiu shi tiaojie jizhi zuo jinxing sifa shenpan de xingshi bei naru le falü zhi zhong.*

5) “qonuniyat” – hodisalar o’rtasida ob’yektiv zaruriy munosabat, sabab va oqibat o’rtasidagi aloqalar qonuniga muvofiq keluvchi hodisa. Xitoy tilida 规律 *guilü* so’zi bilan ifodalanib, 规 *gui* “tartib” va 律 *lǜ* “qonun, kodeks” so’zlaridan tashkil topgan.

Sinonimik qator hosil qiluvchi yana bir necha so’zlar borki, stilistik jihatdan ularni qo’llashda bir oz tafovutlar mavjud. Masalan, xalq – 百姓 *baixing*, keng xalq ommasi – 大众 *dazhong*, fuqaro – 公民 *gongmin*, aholi – 居民 *jumin*, omma – 群众 *qunzhong*⁴ so’zlari ma’nan bir-biriga juda yaqin. Mazkur so’zlar ishtirokida siyosiy matnlardan misollar ko’rib chiqsak,

Odamlarning siyosiy va fuqarolik faolligini oshirish – 提高人们的政治和公民积极性 *tigao renmen de zhengzhi he gongmin jijixing*

Ommaviy axborot vositalarini rivojlantirish – 大众媒体的发展 *dazhong meiti de fazhan*

Aholi o’rtasida o’zining obro’-e’tiborini oshirish – 扩大自己在居民中间威信 *kuoda ziji zai jumin zhongjian weixin*

Siyosiy matnlar tarjimasida leksik birliklarni tanlash masalalarida yuqorida aytib o’tganimizdek, siyosiy terminologiyada sinonimik qatorlarning tarkibiy qismlaridan to’g’ri foydalanish talab etiladi. Shunday so’zlardan bir qanchasini ko’rib chiqsak.

1) amalga oshirmoq – 进行 *jinxing*, 实行 *shixing*, 执行 *zhixing*, 行使 *xingshi*, 实施 *shishi*. Mazkur so’zlar ma’no jihatdan bir-biriga yaqin bo’lsada, lekin ma’no bo’yoqlari va o’z to’ldiruvchilari bilan farqlanadi.

a) 进行 *jinxing* so’zi publisistik uslubdagi matnlarda uchraydigan ko’p qo’llaniladigan fe’llardan biri bo’lib, ijtimoiy ahamiyatga molik harakat yoki jarayonlarni ifodalovchi to’ldiruvchilar bilan ishlatiladi:

进行大选 *jinxing daxuan* – ommaviy saylovlarni o’tkazish;

进行建设 *jinxing jianshe* – (iqtisodiy, madaniy va h.k.) qurilishni olib borish;

进行工作 *jinxing gongzuo* – ish olib borish;

进行讨论 *jinxing taolun* – muhokama olib borish;

进行研究 *jinxing yanjiu* – tadqiqot olib borish/ o’tkazish.

b) 实行 *shixing* fe’lining asl ma’nosi (tadbiq etish) u yoki bu sohada dastur va ko’rsatmalarni amaliy tadbiq etish, amalga oshirish bo’yicha ish-harakatlarni ifodalaydi. Ushbu fe’l uchun eng tipik to’ldiruvchi 政策 *zhengce* “siyosat” so’zi bo’lib, “siyosatni amalga oshirmoq” 实行政策 *shixing zhengce* dir.

Siyosatni amalga oshirmoq – 实行政策 *shixing zhengce*;

Rejani amalga oshirmoq (hayotga tadbiq etmoq) – 实行计划 *shixing jihua*;

Davlat tizimini o’rnatmoq – 实行制度 *shixing zhidu*.

⁴ 孙德金. HSK 词汇攻关 (初、中等)。 – 北京：北京语言大学出版社，2003 年. 第3页.

c) 实施 *shishi fe'li* ma'no jihatdan 实行 *shixing fe'liga* yaqin bo'lib, uning ham tipik to'ldiruvchilaridan biri 政策 *zhengce* so'zidir. Siyosat olib bormoq – 实施政策 *shishi zhengce*.

d) 执行 *zhixing fe'li* 实行 *shixing fe'li* bilan farq qiladiki, 执行 *zhixing* ish-harakatning sub'yekti uchun majburiy hisoblanuvchi yo'l-yo'riq va dasturlarni amalga oshirish haqida gap ketayotganligini ko'rsatadi. Bu yerda aksari hollarda 执行 *zhixing fe'li* muvofiq “majburiy” semantikaga doir so'zlar bilan birikadi.

Siyosat olib bormoq, yo'l tutmoq – 执行政策 *zhixing zhengce*;

Qonunlarni ijro etmoq – 执行法律 *zhixing falu*;

Vazifani bajarmoq – 执行任务 *zhixing renwu*;

Rejani bajarmoq – 执行计划 *zhixing jihua*;

Buyruqni bajarmoq – 执行命令 *zhixing mingling*;

Funksiyalarni bajarmoq – 执行职能 *zhixing zhineng*.

d) 行使 *xingshi fe'li* asosan tarkibida 权 *quan* (huquq) morfemasi mavjud to'ldiruvchilar bilan birikadi.

Veto huquqidan foydalanmoq – 行使否决权 *xingshi foujuequan*;

Hokimiyatini qo'llamoq – 行使权力 *xingshi quanli*;

Vakolatidan foydalanmoq – 行使职权 *xingshi zhiquan*⁵.

Quyida ot so'z turkumiga xos “organ, tashkilot” so'zini olsak, xitoy tilida ikki sinonim so'z – 机构 *jigou*, 机关 *jiguan* so'zlari bilan ifodalanadi. Mazkur ikki so'z ma'no jihatdan o'xshash bo'lsada, qo'llanish jihatda bir oz farqlanadi.

机构 *jigou* so'zi keng ma'noga ega: organ (tuzilma, apparat); (hukumat, adliya) instituti, tizim. Ya'ni so'zning o'zi avvalo butun bir striktura, turli dasajadagi otganlar tizimi haqida so'z ketayotganligini ta'kidlaydi.

- Parlament davlatning qonunchilik institutidir.

议会为国家立法机构。 *Yihui wei guojia lifa jigou*.

机关 *jiguan* so'zi ma'muriy va boshqaruv organi, instansiyasi, tashkilotini anglatadi. Mazkur so'z birinchi navbatda tashkilot yoki korxonaning muvofiq strukturasi haqida darajasini ko'rsatadi. Shuning uchun bunday daraja (asosiy, oliy va h.k. organ)ni yoki uning mansubligini ko'rsatuvchi har qanday birikma tarjimada yoki bayon etishda aynan 机关 *jiguan* so'zini talab qiladi.

- Mamlakatning vakillik organi va uning prezidenti saylanmoqda.

国家的代表机关和国家元首由选举产生。 *Guojiade daibiao jiguan he guojia yuanshou you xuanju chansheng*.

- A'zo davlatlar va shtatlar o'zining yuridik va hukumat organlariga ega.

各成员国与州也有自己的法律与政府机关。 *Ge chengyuanguo yu zhou ye you zijide falu yu zhengfu jiguan*.

- Parlament parlament tizimiga ega davlatlarda oliy qonunchilik organi hisoblanadi.

议会是国家的代议制的最高立法机关。 *Yihui shi guojiade daiyizhide zui gao lifa jiguan*.

- Mamlakatning qonunchilik organi yuqori quyi palatalarga bo'linadi.

国家的立法机关分设上、下两院。 *Guojiade lifa jiguan fenshe shang, xia liang yuan*⁶.

Ma'lumki, xitoy tili yozuvi ieroglifik yozuv bo'lib, bir ieroglif bir bo'g'indan iboratligi tufayli chet tillaridagi ko'pgina atoqli otlar xitoy tiliga tarjima qilinayotgandan, oldingi bobda ko'rib

⁵ И.В. Войцехович, А.Ф. Кондрашевский. Китайский язык/Общественно-политический перевод. – М.: Муравей, 2002. – С 60-61.

⁶ И.В. Войцехович, А.Ф. Кондрашевский. Китайский язык/Общественно-политический перевод. – М.: Муравей, 2002. – С 61-62.

chiqqanimizdek, transliteratsiya usuli bilan o'giriladi. Siyosiy atoqli otlar ham bundan mustasno emas. Masalan, o'zbek tilidagi Kengash so'zi 肯加什 kenjiashi tarzida o'girilgan. Aslida mazkur so'z kishilarning jamlanib maslahat olib boradigan majlisiga nisbatan qo'llanilib buning xitoy tilidagi ekvivalentini topish qiyin emas. Ya'ni bu yerda 会议 huiyi, 协商 xieshang kabi so'zlarni olishimiz mumkin. Lekin bu o'rinda kengash so'zi bosh harf bilan bitilganligi va siyosiy jamolarning nomi bo'lganligi tufayli atoqli ot sifatida olinib, xitoy tiliga ma'nosiga ko'ra tarjima qilinmay balki transliteratsiya usuli orqali o'girilgan.

Parlamentning tuzilish shakli ikki xil ko'rinishga ega: bir palatali va ikki palatali tizim. Mamlakatning Qonunchilik organi yuqori va quyi ikki palataga bo'linmagan hollarda, faqatgina bir palatadan tashkil topib, bir palatali tizim deyiladi. Hozirda bunday tizimdagu davlatlar bir oz kam. Ularning nomlanishi ham turlicha, Daniyada Folketing 议会 yihui, Luksemburgda Deputatlar palatasi 众议院 zhongyiyuan deyiladi.

Mamlakatning qonunchilik palatasi yuqori va quyi palataga bo'linsa, ikki palatali tizim deyiladi. Bunday tizim dastlab Angliyada yuzaga kelgan, keyinchalik esa boshqa davlatlarga ham keng tarqalgan. Ikki palatali parlamentning ham nomlanishi turlicha. Masalan,

- Yaponiyada Yuqori palata 参议院 canyiyuan va Quyi palata 众议院 zhongyiyuan;
- Angliyada Lordlar palatasi 贵族院 guizuyuan va Deputatlar palatasi 众议院 zhongyiyuan;
- Rossiyada Federasiya Soveti 联邦委员会 lianbang weiyuanhui va Davlat Dumasi 国家杜马 guojia дума;
- Niderlandiyada Birinchi palata 第一院 di yi yuan va Ikkinchi palata 第二院 di er yuan;
- Fransiyada Respublika Yuqori palatasi 共和国参议院 gongheguo canyiyuan va Xalq Soveti 国民议会 guomin yihui deb nomlanadi⁷.

Ko'pgina davlatlarning siyosiy hayotida “parlament”, “palata” singari tushunchlar bo'lsada, ko'rib turganimizdek, tarjimondan mazkur tushunchalarni har bir mamlakatga muvofiqlashtirgan holda tarjima qilishi talab etilar ekan. Binobarin buning uchun esa lisoniy hamda g'ayrilisoniy bilimlar, ya'ni birinchi navbatda jamiyatda bo'layotgan hodisalar tufayli tilda ham kechayotgan o'zgarish va yangiliklardan boxabarlikning ahamiyati nihoyatda kattadir.

REFERENCES

1. 现代汉语. - 上海教育出版社, 2002 年.
2. 周祖谟。汉语词汇。 - 北京, 1959 年。
3. 高庆赐。同义词和反义词。 - 上海, 1957 年。
4. 王理嘉, 侯学超。怎么样确定同义词。语言学论丛. - 北京, 1963 年。
5. 高庆赐。同义词和反义词。 - 上海, 1957 年。
6. «O'zbekiston milliy ensiklopediyasi» - T.: Davlat ilmiy nashriyoti, 2004.
7. Hojiev A. Lingvistik terminlarning izohli lug'ati. – T.: O'qituvchi, 1985.
8. Войцехович И.В, Кондрашевский, А.Ф. Китайский язык/Общественно-политический перевод. – М.: Муравей, 2002.
9. С Хашимова. О ЯВЛЕНИИ КОНВЕРСИИ В СОВРЕМЕННОМ КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences, 2022.
10. С.А.Насирова (2021). Политическая метафора (на примере материала по кадровой политике современной КНР). In Resent Scientific Investigation (pp. 69-73).

⁷ И.В. Войцехович, А.Ф. Кондрашевский. Китайский язык/Общественно-политический перевод. – М.: Муравей, 2002.第94页.

11. Хашимова, С. А. (2020). ОСОБЕННОСТИ ОБРАЗОВАНИЯ РЕЗУЛЬТАТИВНЫХ ГЛАГОЛОВ ПРИ ПОМОЩИ СУФФИКСАЦИИ В КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ. In *Страны. Языки. Культура: сборник материалов XI-й международной научно-практической конференции/Под ред. проф. Абуевой НН Махачкала: ДГТУ*. 391 с (р. 361).
12. Хашимова, С. А. (2020). Особенности образования неодушевлённых существительных при помощи суффиксации в современном китайском языке. *Modern Oriental Studies*, 2(2), 34-46.
13. Nasirova, S. A. (2019). Modification of semantics of social terms of the modern Chinese language. *Opcción: Revista de Ciencias Humanas y Sociales*, (24), 260-273.
14. Хашимова, С. А. (2022). АГГЛЮТИНАТИВНАЯ ОСОБЕННОСТЬ СУФФИКСАЦИИ В СОВРЕМЕННОМ КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 196-202.
15. Hashimova, S. A., & Nasirova, S. A. (2021). FEATURES OF FORMING OF ANIMATED NOUNS WITH THE AFFIXES IN MODERN CHINESE LANGUAGE. *Journal of Central Asian Social Studies*, 2(04), 1-10.
16. Насирова, С. А. (2020). Генезис общественно-политической терминологии китайского языка через призму истории китайской дипломатии. *Modern Oriental Studies*, 2(2), 22-33.
17. Хашимова, С. А. (2022). О НЕКОТОРЫХ ОСОБЕННОСТЯХ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЧЕСКОГО АСПЕКТА КОММУНИКАЦИИ (НА ПРИМЕРЕ КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА). *SO 'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI*, 1(1), 85-91.
18. Хашимова, С. А. (2022, September). ОБРАЗОВАНИЕ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫХ С ПОМОЩЬЮ АФФИКСАЦИИ В КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ. In *E Conference Zone* (pp. 5-10).
19. Abdullayevna, H. S. (2020). Peculiarities of the formation of animated nonsignificant using suffixing in the modern chinese language. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 10(5), 1504-1511.
20. Хашимова, С. А. (2022). ОБРАЗОВАНИЕ ЧИСЛИТЕЛЬНЫХ ПРИ ПОМОЩИ АФФИКСАЦИИ В СОВРЕМЕННОМ КИТАЙСКОМ ЯЗЫКЕ. *World scientific research journal*, 7(1), 20-23.
21. Насирова, С. А., Хашимова, С. А., & Рихсиева, Г. Ш. ВЛИЯНИЕ ПОЛИТИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ КИТАЯ НА ФОРМИРОВАНИЕ ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ. *Ответственный редактор*, 162.
22. NS Abdullayevna. 上合组织国家的科学研究: 协同和一体化。上合组织国家的科学研究: 协同和一体化, 87, 0
23. С.А.Насирова. Институт евнухов в древнем Китае: причины возникновения и особенности (2022). *Фундаментальные и прикладные научные исследования: актуальные вопросы, достижения и инновации*. С. 187-188.
24. NS Abdullayevna. Языковая политика в Китае: идентификация общественно-политической терминологии (2019). In *КИТАЙСКАЯ ЛИНГВИСТИКА И СИНОЛОГИЯ* 3,384,2019